

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
:: po dogovoru. ::

Izhaja vsak četrtek popoldne.
V slučaju praznika dan poprej.
Cena: Din. 4
za en mesec 12
za štiri leta 24
za pol leta
Posamezna štev. stane 1 Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo.
Neprankirana pisma se ne sprejemajo.

Delavcem!

Ne pravimo zastoj, da živimo v papirnatih dobi. Ne samo, da imamo skoro izključno papirnat denar, da papir predstavlja skoro vse materijalne dobrine, tudi dušo in srce današnjega človeštva vlada in vodi papir. To največje silo človeške organizacije spoštujejo svetovni bankirji in vsemogočni državniki. Mussolini je nedavno zagovarjal svoje nazore o diktaturi s tem, da je danes nepotreben vsak parlament, ker vsakdo lahko izve javno mnenje iz časopisov. Časopisje vodi danes narode. Potom časopisja se vcepljajo današnjim rodovom mnenja gotovih ljudi, časopisje tira tisoče in tisoče siloma v gotovem pravcu, magari v njih lasten pogin. Kaj čuda tedaj, da so se tega sredstva poslužili vsi: mogočni in mali, bogati in revni, vsi, ki hočejo svojim nazorom, ciljem in namenom priboriti pot do množice.

Najbolj pa je časopis potreben delavcu. Delavec nima kapitala, da bi z njimi zavezal jezike svojim nasprotnikom, ni samostojen, da bi mirno živel na svojem in se ne briga za druge, nima stalnih dohodkov, da ne bi vsak hip trepetal za svoje in svojcev življenje. Delavec je nasprotno po sedanjem družabnem redu uslužbenec, odvisen od drugih, ki mu kruh režejo po svoje.

Delavcev je navadno cele mase, množice, v podjetju in nikjer ni toliko prilike za takozvano ustvaritev „javnega mnenja“ kot v revnih delavskih masah. Tega sredstva se kapitalist stalno in z uspehom poslužuje, da vzdrži delavske mase, v tistih ojncah, ki so potrebne za njegov voz.

Kar zna kapitalist, mora znati tudi delavec, da se bo mogel uspešno braniti. Še več! Naloga delovnega ljudstva je, da izpodbi tla sedanjemu družabnemu redu sploh, da vlije v svet spoznanje socialne enakosti. Da zmore delavce vzdrževati svoje armade, večje in izurjene, vsekdar pripravljene za stanovske in strokovne borbe, da zmore njegova organizacija vsak hip zavzeti stališče v političnih vprašanjih, potrebuje časopisja. Delavci, zavedajmo se, da je nam najbolj krvavo potrebno uveljaviti se v javnosti. Do te veljave bomo prišli pa samo potem dobrega časopisja.

Krščanski socialisti! Naše glasilo je »Pravica«! Pred letom dni smo jo začeli izdajati. V tem letu smo dokazali, da je naše glasilo zmožno življenja. V naših vrstah je v tem letu zaplul nov duh svežosti in mladosti, duh stanovske zavesti in organizacijske borbenosti. Ta duh nam je pomagal, da se ne bomo ustrašili žrtev za neodvisno svoje glasilo. Da, neodvisna je »Pravica« in naša, delavska je!

Zadnja strašna rudarska stavka je tako točno kot najboljši barometer dokazala, kaj zmore solidna delavska organizacija, vodena po dobrem glasilu. Stavkali smo, dasi smo zavzemali poprej nasprotno stališče, iz solidarnosti do vseh rudarjev in vzdržali smo do zadnjega. V naših vrstah ni bilo stavkokazov.

V političnem in strokovnem pogledu je »Pravica« preteklega leta lepo izvrševala svojo nalogo. V naših rokah, delavci, je, da bo prihodnje leto »Pravica« večja, popolnejša in boljša. Pomnožimo njene naročnike, da bo zmotno podprta mogla izpopolniti svoj obseg, pa se bo pomnožil njen vpliv, zrastle njena moč in z njo moč delavcev, krščanskih socialistov.

Vsak delavec krščanski socialist naj posveti zadnje tedne starega leta »Pravici«, propovedniku naših idej, zagovorniku naših pravic, glasniku našega stanu!

P. M. Dostojevskij:

Mlada žena.

(Prevaja Tine Muren.)

V njem je živel podzavestni nagon učiti se, raziskovati in sprejemati znanje vase, kakor da ga neki potaklo je bilo pri njem vse, pa naj se je pečal s čemerkoli, celo z najmanjšimi stvarmi. Že kot otroka so ga imeli za čudaka, ker je bil tako malo podoben svojim tovarišim. Starše je izgubil zgodaj in se jih sploh ni več spominjal; toda od tovarišev je moral prestat zaradi svoje čudaške in ljudomrzne narave mnogo otročjih napadov in surovosti, in te šele so ga napravile za popolnoma zakrknjenega ljudomrzneža. Toda njegov poklic ni bil nikoli, niti sedaj ne, urejen po nekem načrtu ali sistemu; namesto tega ga je vodilo vedno navdušenje za idejo, navdahnjenje, mrzlica umetnika. Ustvaril si je posebno naziranje o stvareh, ki se je razvilo in izoblikovalo v njem tekom let, najprej temno in nejasno, ki pa ga je že tedaj napravilo silno srečnega, nova misel, kateri je bilo treba ravnat tako nove kakor srečne oblike; in dočim mučila, rušila in razdirala. Samo še boječe je čutil njeno originalnost, njeno neodvisnost in točnost, ki se mu je kazala kot razodetje resnice; z vsemi svojimi silami je slutil, da ga to priganja k vstvarjanju, ki se je v za-

Politični pregled.

V inozemstvu.

Volitve na Angleškem. Danes trpe vse države na posledicah dolgotrajne vojske. Industrijsko visoko razvita Anglija ne more zaposliti svojih delavcev. Njena visoko stoječa valuta omogočuje dežlam z nižjo valuto, da ji konkurirajo. Mislili so radi tega celo na to, da začno tiskati več bankovcev, vendar so potem to misel opustili. Prišla je sedaj na vrh druga misel, ki jo zagovarja posebno sedanji prvi minister Baldwin, da bi nekatere izdelke domače industrije zavarovali z zaščitno carino. Ta misel je Angležem tako nova, da daje vlada ljudstvu besedo k odločitvi.

Za 16. december so razpisane volitve, pri katerih nastopijo predvsem tri stranke: konservativci, ki hočejo varstveno carino, združeni liberalci, ki so proti vsaki carini in delavska stranka, ki povdarja v tem boju misel socializacije. Zadnja upa, da bo veliko pridobila. — Seveda si ne smemo ne liberalcev ne konservativcev predstavljati po naših pojmihi. Tam imajo za seboj dolgo parlamentarno zgodovino, ki je javno življenje vodila v čisto svoja pota. Zato vsaka primera med nami in Angleži šepa.

Hohenzollernzev antanta ne pusti v Nemčijo. Francozi so silno hudi, da se je preselil nazaj v Nemčijo sin cesarja Viljema. Boje se, da se začne iz tega novo rovarjenje proti Franciji.

V Nemški Avstriji so imeli socialni demokratje svoje glavno zborovanje. Povedali so, da imajo strokovno organiziranih delavcev 1.050.000 in politično organiziranih pol milijona. Če se pomisli, da ima vsa Nemška Avstrija 7 milijonov prebivalcev in da so tu tudi krščanski socialisti z 81 poslanci nasproti 66 socialnedemokratskim, se vidi, da je v teh številkah mnogo pretiranega. Njih »Arbeiterzeitung« izhaja v 102 tisoč izvodih. — Za župana na Dunaju je izvoljen socialist Seitz.

Oproščeni morilci. V Pragi je pretekli teden vzbudilo mnogo začudenja in ogorčenja, da je bil pri poroti oproščen morilec bolgarskega poslanika Daskalova. Morlica kljub temu, da je oproščen niso izpustili in se bo obravnava najbrž obnovila. Tudi v Švici sta bila te dni oproščena morilca ruskega odposlanca Voronskega. — Zdi se, da res mnogi političnih zločinov ne smatrajo za zločine. Mi pa vemo, da drži božja zapoved o nedotakljivosti človeškega življenja v vseh slučajih razun če se mora družba ali posameznik braniti. Tu nas ne sme zbegati ne proslavljenje Principa ne Oberdanka in ne kako oproščanje zločincev, ki sedaj odstranjujejo »revolucionarne« poslanike.

Mussolinijeva armada. Mussolini je pretekli teden spet dajal Italijanom korajžo. V enem svojih govorov je povzdigoval italijansko armado, ki da bo na dano znamenje hitela k novim zmagam. Mislil je, da na Jugoslavijo, na katero hoče pritiskati, da mu v vprašanju Reke čimveč popusti.

Vladna zmaga na Bolgarskem. Na Bolgarskem je vlada te dni izvršila volitve, seveda po svoje. Vladne stranke so dobile 185 glasov, vsa opozicija 62. Če pomislimo, da je bilo pred enim letom ravno nasprotno, vidimo kako se volitve na Balkanu — delajo. Zato ni čudno, da se potem tudi med seboj dejansko malo pokoljejo.

četku v njem samo pripravljalo, ker je čas ustvarjanja bil še daleč, morda celo zelo daleč, in morda je to vstvarjanje bilo sploh nemogoče!

Zdaj je torej hodil po ulicah kakor puščavnik, tuj svetu, ki je nenadoma iz svoje gluhe puščave padel v burno mesto. Vse se mu je zdelo novo in čudovito. Toda on je bil za ta svet, ki je valoval in šumel tu okoli njega, tako tuj, da niti enkrat ni pomislil na to, da se čudi svojim posebnim občutkom. Temveč bilo mu je, kakor da niti sam ne opaža, da je tuj svetu; nasprotno, obide ga občutek radosti s čudno opojnostjo, kakršno približno čuti lačen človek, ko mu po dolgem času zopet dajo jesti in piti, — čeprav se čudno zdi, da more tako malenkostna izprememba kakor je menjanje stanovanja, spraviti v zadrego Petrograjčana, pa naj to bo tudi sam Ordinov. Na vsak način je treba vpoštevati to, da je on vsa svoja leta preživel samo v svoji sobi in da niti enkrat ni šel na ulico iz vzroka, ki bi zahteval brezpogojno pozornost za okolico kakor danes.

Toda vsekakor mu je čedalje bolj ugajalo, da tako tava po ulicah. Opazoval je vse, motril vse.

No in zdaj je čital, zvest svojih navadi, med slikami, katere je njegovo oko videlo, kakor v knjigi med vrsticami. Vse je posebno uplivalo nanj in nič se mu ni izmaknilo, z miselnim pogledom je gledal na človeške postave, opazoval okolico, prisluškoval šumu in razgovoru in glasu ljudi, ki je od časa do časa prihajal do njegovega ušesa, kakor bi hotel izprašati in ogledati na

Pri nas.

Žombolje. Na rumunsko-jugoslovanski meji leži mesto Žombolje, ki je po večini nemško. Naša vlada je sedaj zamenjala to mesto za nekaj srbskih vasi. Nemci se jeze na vlado, pa seveda brez uspeha, ker Srbi vidijo le sebe ne pa koga drugega.

Korupcija v češki socialni demokraciji. Češki narodni demokratje očitajo socialistom, da so njih poslanci in organizacije prešli od tovarn za špirit velikanske svote kot podkupnino. Očitajo jim, da so prejeli 10 milijonov čeških kron. Je pač povsod precej enako — pri nas in na Češkem.

Zgled korupcije. Minister Marković je sedaj malo v zagati radi tehle malenkosti: 1. Prodal je z velikim osebnim profitom državne tovarne za sladkor na Čukurici pri Belgradu. 2. Neki Mrvić je zlorabil velike svote kot državni uradnik. Moral bi v zapor. Minister ga je rešil. 3. Zato je Mrvić sezidal Markoviću brezplačno lepo vilo. 4. V svojem okraju je razdelil minister »za guljaž« pred volitvami 1 milijon državnega denarja. 5. Oddajal je koncesije za tovarne špirta in pri tem zaslužil lepe svote. 6. Ukinil je sekvester nad imovino židovske banke — zastoj seveda itd. Ta mož je bil jugoslovanski minister pravosodja.

Naši znanstveni zavodi. Na silen pritisk javnosti je tudi vladna večina glasovala za Žebotov predlog, da se črta zloglasni § 83 o ukinitvi teološke in medicinske fakultete. Vendar pa so prikrajšali pri dodelitvi kredita zlasti medicinsko fakulteto.

Pašičeva civilna lista. Pašiču so dovolili njegovi prištaši nov fond, da more skrbeti za poročila. Dva in pol milijona zlatih dinarjev dobi mož iz državne blagajne.

Javni nameščenci spet udarjeni. S 1. oktobrom je stopil v veljavo novi uradniški zakon. Uradniki so pričakovali, da se vsaj nekoliko zboljša njihovo bedno stanje. Minister Stojadinović pa je sedaj določil, da se več kot za 25 % ne smejo zvišati njihove draginske doklade. Minister je s tem snedel svojo besedo. Pravi, da ne more radi proračuna, ki ga je pa seveda spet sam delal. Mislimo, da bo tudi liberalno uradništvo počasi uvidelo, da bi bila dobra slovenska avtonomija pa magari, če dobe osovraženi klerikalci večino.

6 milijard kron prispevamo Slovenci k državnim potrebam, koliko od tega pa dobimo nazaj? S to svoto bi se dalo nekaj napraviti! Sedaj pa moramo popravljati srbske vasi in zidati belgrajske palače. Vrhutega so pa naši bratje tako prijazni, da pravijo, da so nas osvobodili.

Finančni odbor. Sedaj je delo v odsekih finančnega odbora v glavnem končano in 19. t. m. je bila prva seja celega finančnega odbora. Poslanec Pušenjak je v splošni debati pokazal rane, ki jih zadaja proračun Sloveniji.

Površnost. Po zakonu mora biti do 20. nov. predložen proračun za naslednje proračunsko leto 1924/25. Finančni minister ga je res mirno predložil, čeprav niti za leto 1923/24 ni sprejet. Podpisati seveda ni posebna težava.

Blerovo posojilo. Znano je, koliko vrišča je dvignilo dolarsko posojilo, ki ga je naša država hotela dobiti v Ameriki potem Blerove banke. En del tega posojila z oduševskimi pogoji je naša država dobila. Sedaj pa ta banka ne more več dobiti v Ameriki denarja za našo državo in je druga polovica posojila padla v vodo. Vidi se, koliko zaupanje uživa naša država pri bogatih in svobodoljubnih Amerikancih.

vsem, kar sreča, zanesljivost onih zaključkov, do katerih je prišel v tihoti samotnih noči. In marsikatera malenkost, preko katere so drugi že davno šli, vzbudi njegovo pozornost in novo misel in prvokrat v življenju obžaluje, da je tako dolgo časa živel živ zakopan v svoji celici. Toda tu se je vse dogajalo mnogo hitreje: žila mu je bila močno in živo, njegov razum, osvobojen samote, ki tlači, v kateri je njegova delavnost postala sama gola reakcija na napeto voljo za delo, je delal zdaj sam od sebe, hitro in vendar mirno, gotovo in drzno. In vrh tega je še občutil podzavestno hrepenenje, da sam sebe uvrsti v ta tuji svet, ki ga dosedaj ni poznal, ali katerega je, da se točneje izrazimo, slutil z nagonom umetnika. Nehote mu začne srce krepkeje biti, kakor od ljubečega hrepenenja po topli simpatiji. Takih misli je gledal ljudi, ki so hodili mimo njega, toda oni so mu bili vsi tuji in vsi zaposleni s svojimi skrbmi in mislimi... Toda tedaj izgine tudi brezbriznost Ordinova; stvarnost se mu primakne bliže in on jo že občuti kakor težek pritisk in tedaj ga obide nehote groza, nek strah in spoštovanje.

On se utruja pod navalom novih senzacij kakor bolnik, ki je prvokrat vesel vstal, pa kmalu zapre zopet oči in se spehan zgrudi, truden od luči in sljaja, zaslepljen od vrtoglavosti jasnih, pisanih slik neutrudnega življenja in menjajočih se utiskov. Obide ga tesnoba in žalost. Začne se bati zase, za vso svojo delavnost in celo za svojo bodočnost.

Izdajalec!

Slovenci imamo to strašno nesrečo, da se vedno najde med nami propalica, ki za judežve groše svojih osebnih koristi prodaja naše narodne koristi srbskim korupcionistom. Našlo se je med nami ob sprejetju vidovdanske ustave ravnotoliko slovenskih slovenskih izdajalcev, kolikor jih je bilo treba, da so vrgli Slovenijo v srbsko žrelo. Našli so se **slovenski učitelji**, ki so izdajali naše kulturne ustanove srbstvu, našli so se **slovenski vseučiliški profesorji**, ki so obrekovali svoje tovariše pred Srbi. Da, skoraj nimamo stanu, ne urada, kjer ne bi imeli človeka, ki se je ovekovečil s takimi deli.

Ko se je v političnih krogih pojavila novica, da misli »čaršija« razpustiti ministrstvo za soc. politiko, je slovensko delavstvo odločno povdarilo svoje stališče, da smatra vsak tak poizkus za ubijanje svojih temeljnih pravic. SLS je v tej zadevi točno označila svoje stališče s soglasnim sklepom zbora zaupnikov. Vsa slovenska javnost je edina v tem, da je treba socialno ministrstvo vzdržati.

Pretekli teden pa je prišla strašna novica, da je **Slovenec** prvi začel z razrušenjem oddelka za socialno politiko. Ker drugače ne more, je odsvolil od oddelka najposobnejše uradništvo, in da pokaže kako je mogoče proti volji naroda na barbarski način vendarle uveljaviti načrt reakcionarcev, je vrgel med drugim

naenkrat 15 invalidov na cesto.

Ti invalidi so bili uslužbenci oddelka za soc. ministrstvo. Vsa javnost se zvija sedaj v bolečini te rane. Invalidi in njihove družine plačejo, izdajalec pa se satansko smeje — vesel, da je dal balkancem vzgled, kako je mogoče biti še bolj balkanski. Poturica je hujši od Turka.

„Socialna misel.“

Mariborska »Straža« piše o tej edini naši socialno politični reviji tole :

Še dve številki in »Socialna misel« završi svoj II. letnik.

Osnutje »Socialne misli« v Ljubljani znači epoho v katoliškem pokretu v Jugoslaviji. Po svetovni vojni se je velikega dela naroda kakor tudi njegove inteligence polastila neka apatija in so prevladali materijalni interesi, a ostalo je jedro, osobito med katoliškim delom, ki je ohranilo stari idealizem, obenem zavedajoč se, da je treba po vojni graditi iznova, začeti borbo proti obstoječemu materialističnemu družabnemu redu in poglobiti celokupno naše versko, etično in kulturno življenje, dajoč razmaha vsem našim notranjim silam v smislu neprestanega napredka.

V službo te ideje se je postavila »Socialna misel«. Ali ona je čeprav orientirana v smeri skrajnega krščanskega socializma, urejevana s tako objektivnostjo, vsestranstvijo in širokostjo duševnega obzorja, da je neodvisna od vseh konkretnih struj in daje prostora vsakemu iz globoke katoliške zavesti izvirajočemu mnenju, imajoč pred očmi samo obogatitve naše krščanske kulture s solidnimi vrednotami našega časa, tako, da moremo biti jugoslovanski katoliki nanjo ponosni. Čeprav ni glasilo nobene politične stranke, je glasnik onih političnih in socialnih idej, katere udejstvuje Ljudska stranka.

»Socialna misel« je prva katoliška jugoslovanska revija, ki je navezala stalne stike z inozemskimi katoličani, propagira mednarodno solidarnost katoličanov, in štemi za tem, da bi se premagala iz nacionalističnih momentov izvirajoča odtujenost krščanskih narodov sveta.

Katoliški Jugoslavlani nimamo druge revije, ki bi obravnavala dnevna politična, kulturna in socialna vprašanja; tudi je »Socialna misel« vseskozi iniciativna, daje smernice in kaže katoliškemu pokretu pot naprej; z eno besedo, prežeta je novega, tvornega duha in glede vsakega vprašanja zavzame določno stališče. Ona je kakor iz enega kosa vilita.

Vsako leto »Socialna misel« razširja svoj delovni program. Prihodnje leto čaka »Socialno misel« velika naloga, kajti po V. katoliškem shodu bo idejna borba postala živahnjša nego je bila kdaj prej. »Socialna misel« bo posvetila svojo pozornost prav vsem panogam kulturnega življenja in tudi ne bo zanemarjala vprašanja verske obnove.

Katoliškega inteligenta si danes ne moremo misliti brez »Socialne misli«. Ona more imeti naročnika prav v vsakem našem somišljeniku, ki hoče biti več, kot samo pasiven »sotekač« katoliškega pokreta. — **Akademilčna omladina** je poklicana, »Socialno misel« zanesti med vse naše kroge in ji pridobiti za leto 1924 čim mogoče več novih naročnikov, kajti »S. m.« je glasnik vsega mladega, svežega in napredujočega. Kot doslej pa bo di njen najboljši podpornik naša požrtvovalna za vsak napredek na duhovnem in moralnem polju tako vneti duhovščina, ki našemu narodu vedno koraka naprej. Pa tudi premožnejše naše može, župane, zaupnike SLS, vabimo, da si z letom 1924 »Socialno misel« naročijo! Končno bi nobeno naše izobraževalno, orlovsko in mladinsko društvo ne smelo biti brez nje, pa tudi ne noben krščanski učitelj in učiteljica.

Dolžnost vsakega dobrega pristaša katoliške misli in Ljudske stranke je, da podpira »Socialno misel«.

Mi dodajamo: Delavstvo je še prav posebno dolžno skrbeti, da bo »Socialna misel« dobila tal v našem rodu. To je naša revija! Naročati jo morajo vsaj vse skupine. Poskrbite, da bodo vse katoliške prosvete, hranilnice in druge organizacije naročile vsaj par izvodov, ki naj bodo delavstvu na razpolago. Poskrbite, da se nobena številka ne izgubi in koncem leta dajte letnik vezat.

Tedenske novice.

Ljubljanska električna cestna železnica je povod večnim razpravam v ljubljanskem obč. svetu. Časopisi so že na dolgo opisovali razne mahinacije pri vodstvu omenjene železnice. Imeli smo že razna zasliševanja, a kljub temu je ostalo v vodstvu vse pri starem. G. delovodja je še vedno v prijateljskem razmerju z g. ravnateljem na svojem starem mestu, akoravno napram uslužbencem obira in zabavlja čezenj. Ko pride k ravnatelju, pa obira in toži uslužbence. Kljub vsem dokazom raznih manipulacij na račun vodstva, je ta dični gospod še vedno na svojem mestu in vleče mastno plačo slovenskih žuljev, dasi je nemški državljan. Naši domačini pa stradajo, ker ne dobijo služb. Najlepše je pa to, da si drzne uslužbence šikanirati in jim ob vsakem slučaju pretiti, da jih bo spodil. Tu naj se pokaže prava oblast in naj napravi takemu početju konec, ker drugače bomo morali mi uslužbenci sami napraviti red.

Demon alkohol. Dr. John Draper v državni bolnici v New Jersey je dognal, da je v zadnjih štiridesetih letih v Zedinjenih državah število umobolnih štirikrat bolj naraslo kakor pa število prebivalstva. Glavni vzrok tega neveselega dejstva je po mnenju dr. Draperja uživanje alkohola, ki se v veliki množini skrivaj uvaža in prodaja.

Kje je Ethin Kristan? V Ameriko je šel in od tedaj ni nič več slišati o njem. Ker pa od države veliko plačo vleče, so poslanci pri seji finančnega odseka vprašali, kje je ta mož? In glej čudo — nema ga. Niti minister za soc. politiko, ki mu je Kristan podrejen — ne ve kje je? Ne dela nič, le po plačo hodi. Ta Kristan je duševni oče naših socialpatriotov.

Zadružne tečaje prireja Zadružna zveza po vseh krajih. Opozarjamo na to naše delavske organizacije in pozivamo, da pošljejo na take tečaje povsod nekaj naših delavskih mladeničev. Kakor nam je splošna izobrazba krvavo potrebna, nam je gospodarska in zadružna izobrazba dvakrat potrebna. Ne omalovažujte tega in poizvedite vsak pri svoji posojilnici, kje in kdaj se vrši tečaj za vaš okraj ter določite fante, ki naj se ga udeležijo.

»Socialna misel« mora v vsako katoliško prosveto. Kdor jo le more, naj jo naroči tudi posamezno. To je edina naša socialno politična revija.

Brzina uradovanja v Beogradu. Te dni je bilo javljeno, da je imenovan za častnega SHS konzula v Antofagasti v Chile dr. Fran Pervan. **Zdravnik dr. Pervan je umrl že pred dobrim pol letom.** Razglasitev tega imenovanja dokazuje, da se je njegovo imenovanje zavlačevalo po zunanem ministrstvu vsaj 2 leti in zato, ker je bil Pervan Hrvat.

»Prostovoljno?« Na tržaški postaji so se delavci in uslužbenci pritoževali, zakaj da morajo delati po 10 ur, ko je vendar vlada uzakonila osemurni delavnik. Načelnik, ki je vedel, da gre delavcem za kruh, je pozval delavce k raportu. Ko so bili vsi zbrani, je dejal: Mi moremo rabiti le delavce, ki znajo 10 ur delati. Kdor noče delati po deset ur na dan, naj dvigne roko! Niti eden delavec ni vzdignil roke. Nato je šlo na oblastvo poročilo: »Vsi delavci so se enoglasno izrekli za deseturni delavnik«. Popolnoma prostovoljno! Ali ni svet nor?

Noben komunist ne sme verovati v Boga. Tak je sklep III. internacionale v Moskvi. Ta sklep je bil objavljen v vseh komunističnih listih. Delavci! Zapomnite si to, da bodete zalučali v obraz tistim našim komunistvom, ki trdijo, da je zanje »vera privatna stvar«, da »spoštujejo vsako vero« itd.

Invalidi v posebni izdaji svojega glasila prisegajo dr. Goršiču pogin, ker je 15 njihovih tovarišev vrženih iz službe oddelka za socialno politiko. Izdajstvo se je med Slovenci že tako razpaslo, da bi moralo vse ljudstvo priseči pogin vsakemu, ki zagreši kak tak zločin nad svojim narodom.

Občinske volitve. Zadnji nedelji so se vršile v nekaterih obmejnih občinah prvič po prevratu občinske volitve. Na splošno so dobro izpadle za SLS. Kjer pa so bili naši racepljeni, kakor v Žireh, pa se mnogo volilcev ni udeležilo in so tako dosegli nasprotniki nekaj uspeha. Nasprotno časopisje to izrablja in vpije, da naše ljudstvo ni več za avtonomijo. Vso državo skušajo po teh izidih prepričati o propadanju avtonomistične SLS. Bo pač treba spet kakega 18. marca, da uvidijo, da njih vpitje ne spravi s sveta ne želje po avtonomiji ne nositeljice te misli SLS.

Proti ljubljanskemu vseučilišču so se menda zaklele vse centralistične stranke. Sedaj pripravljajo zakon, ki bo ukinjal medicinsko in del tehnične fakultete. Demokraci in kmetijski niso v tem vprašanju nič boljši od samosrbskih radikalov.

Dr. Baltič bi rad veliki župan postal. Pa tudi drugih je mnogo, ki mislijo, da imajo vse lastnosti za to mesto. Zato bo vodil posle še precej časa g. dvorni svetnik Kremenšek.

300 milijonov lejev bo plačala Bolgarija naši državi kot povračilo škode, ki jo je napravilo bolgarsko vojaštvo med vojno.

5 milijonov dinarjev je dala vlada zopet posojila belgrajski občini. Ljubljana s svojo strugo Ljubljanice je naravnost škandal, pa bo dobila mesto kake pomoči od države — velikega župana. Živela centralistična Ljubljana.

Angleški kapitalisti vseh barv in branž napadajo katolike, češ, da podpirajo delavsko stranko Labour Party. Katoličani so odgovorili, da imajo kot taki popolno svobodo voliti to ali ono stranko, da le stranka ne napada krščanske vere. — Nam se zdi najbolj naravno, da je katoličan tam, kjer je največ socialne pravice, kjer je treba podpreti reveža.

Ljubljanski general, neki Srb, ki je bil tudi med nami, ki so bili imenovani na račun slovenskih častnikov — torej novopečenec — je ukazal, da ne sme vojaštvo iz vojašnice tudi v prostem času ne. Prepovedal je »laž« tudi podčastnikom tudi poklicnim dalje služečim ki imajo v mestu svoje družine. Za slovensko pamet takih odredb ni treba razjasnjevati. Pravijo, da bo g. general sedaj zaprl v vojašnice še častnike, da bo obvladoval ljubljansko »vojaško ulico« sam samcat general njegov »posilni« in njegov »sejz«.

»Glas svobode« sanjari o boljševiški Rusiji in Čerinovih rubljah. To nas ne briga. Veseli nas pa, da dopisnik iz Zabukovnice tako lepo hvali naše delavce, zlasti predsednika Uranjeka, o katerem pravi: »Njegova služba je, da je delavstvo v večini mrzlo za razredno — reci komunistično organizacijo«. Seveda se dopisnik mogoče »malo« zlaže, da naša organizacija nič ne do-seže. Delavstvo pa ve, kaj vse je ta skupina napravila za svoje člane, zato se mu taka laž gnusi.

Volitve v oblastne skupščine bodo letošnjo pomlad Delavci! Pripravljajmo se!

Ob novem letu se morajo izpopolniti volilni imeniki. Skrbimo, da bodo vsi naši volilci vpisani.

»Zarja« je prenehala.

Komunisti se pridno peglajo. Menda so se navzeli od liberalcev. Samo da imajo zadnji »stare« in »mlade«, komunisti pa se dele v »leve« in »desne«. »Desne« vodi Fabjančič, »leve« pa Lemež. Mi pravimo: kozli in ovce!

Žrtev orjuncv. V Dubrovniku je umrl delavec Marko Ivankovič, ki je bil težko ranjen dne 9. t. m. od orjunašev ob priliki nekega incidenta.

Mezdno gibanje v srednještajerskih rudnikih. Vseled nove draginje zahtevajo rudarski delavci na Srednjem Štajerskem 5 do 10 odst. povišanja plač. Podjetniki so ponudili 2 odst. za akordno in 4—8 odst. za ostalo delo, ter velja to povišanje od 3. novembra t. l. ne glede na izid pogajanj. Delavstvo je ponudbo odklonilo. Pogajanja se nadaljujejo.

Shod viničarjev pri Sv. Miklavžu. V nedeljo porani maši se je vršil pri Sv. Miklavžu poleg Ormoža zelo dobro obiskan shod viničarjev, na katerem se je izvršila ustanovitev okrožne Delavske zveze. Na shodu je govoril posl. Gostinčar o pomenu in nalogi organizacij in osobito delavske organizacije. Razporeženo je organizacijo je med viničarji zelo povoljno. Izvolil se je odbor. Predsednikom je bil izbran Peter Rozman, tajnikom pa Jožef Košnik. Domači župnik č. g. Poljak je na to zbranim zborovalcem s toplimi besedami priporočal, da se v organizaciji drže odločno krščanskih načel, da bodo mogli uspešno delovati.

Kina so zaprli v Ljubljani. Mi pravimo, da je prav tako in želimo, da se nikdar več ne odpro te beznice.

Socialno zavarovanje obdelujejo vsi bankirski listi v Ljubljani in Zagrebu. Vsem se hoče nazaj tistih časov, ko so brez kontrole morili delavce po svoji mili volji. Mi še čakamo, da se izklepetajo, potem bomo pa krepko povedali svoje.

Delavec! Sleherni dan se vprašaj!

Ali redno plačujem
Ali redno čitam
Ali redno dopisujem v
Ali zadosti agitiram za

Pravico?

Dr. P. A. T.

Socializem in vera.

1. Nekaj resnice v album Napreju.

Naprej me v št. 176 z dne 18. oktobra napada, češ, zakaj ga nisem zgrabil za ušesa, ker se je predznil trdit, da je vrhunčilo vse dosedanje katoliško socialno delo v monopoliziranju rimskih bordelov po papežih in v skupljenih moških sopranih na cerkvenih korih. Podtika mi tudi po krivici odgovor, češ, da nisem znal na to drugo zega odgovoriti, kakor, »da jih to nič ne briga«.

Na to odgovarjamo, da bo Naprej odgovor že dobil, samo vedeti mora, da naši čitatelji niso zadovoljni, ako kdo samo trdi, dokaže pa ne, kakor so n. pr. zadovoljni čitatelji Napreja. Zmota, ki jo izreče Naprej, vzema skupaj tri vrstice, dokazovanje resnice pa zahteva veliko več prostora, kakor je to. Naprej lahko del pri prejšnjih mojih člankih v Pravici.

Glede moje odkritosrčnosti o kateri dvomi v št. 175 z dne 11. oktobra t. l., naj se »Naprej« nikar ne boji. Resnice se ne bojimo. Odkritosrčno smo priznali, kar je cerkev zagrešila pri Galilejevem procesu in odkritosrčno bomo priznali vse, kar nam zgodovina sprčuje o napakah raznih papežev. Odkritosrčnosti pa zelo pogrešamo pri g. Bernotu in Napreju, ki kljub temu, da jima je bilo letos dokazanih že veliko število zmot, dose-daj še niti ene nista preklela, da bi tako svoje brave podučila resnici. Kje je večja odkritosrčnost?

V splošnem bodi povedano Napreju še tole na uho: Če bi bil le nekoliko podučen o katoliški veri, bi lahko vedel, da kat. vera temelji v Bogu in sicer zato, ker je On večna Resnica, ki ne more ne goljufati ne goljufati biti. Pravi katoličan se ne da prav nič motiti, če sliši kaj slabega o kakem papežu ali duhovniku, čeprav to boli. On pač ve, da je tak duhovnik obžalovanja vreden, vera je pa Kristusova, ki je bil po spričevanju Napreja samega popoln poštenjak. Dober katoličan ve, kaj je rekel Kristus: »Pohujšanje sicer mora priti, toda gorj-tistemu, po katerem pohujšanje pride«. Kdor zato odpadla od vere, ker je videl pasti duhovnika, s tem pokaže, da sam ni dobro podučen o veri ali pa da je že preje omar-hoval v njej.

Delavska zveza.

D. M. v Polju. V nedeljo po prvi sv. maši se je pri nas vršil ustanovni občni zbor Okrajne delavske zveze, na katerem je poročal njen predsednik tov. dr. Andrej Gosar in njen tajnik France Žužek. Dr. Andrej Gosar je v eno uro trajajočem govoru dokazal nujno potrebo, da se delavstvo tudi politično enotno organizira in to tako nazorno in stvarno, da je vsakega prisotnega o tej potrebi tudi prepričal. France Žužek pa je posegel v svoj govor v podrobno organizacijsko delo. Zbor je bil zelo dobro obiskan in je sijajno uspel. Odbor, ki se je izvolil, jamči, da se bo organizacija izpeljala do konca zlasti, ker so se na zboru poleg odbora izvolili tudi zastupniki po vaseh, ki bodo pritegnili v organizacijo vse, ki se pretežno preživlja od svojega osebnega zaslužka. Naj živi delavska zavest!

V jesenskih in zimskih večerih bomo radi brali krašno rusko povest „Mlada žena“, ki bo izhajala v Pravici. Povejmo to tovarišem in tovarišicam, da bodo naročili „PRAVICO“.

Dopisi.

Škandal v Westnovi tovarni v Celju. Dne 14. t. m. je dalo ravnanje policijskim potom odvesti delavca Wurzinger Josipa iz tovarne v ljubljansko opazovalnico za umobolne. Delavec je rodom Nemec in po svojem poklicu kot tovar. zidar, vsestransko strokovno uporabna moč. Ima le to »napako« (po mnenju gospode) da ima v slučajih potrebe poguma dovolj, pokazati podgreške nenasitne kapitalistične družbe v pravi luči in če treba tudi iste — **zalučati v obraz** raznim mogotcem in njih valpetom. Delavstvo ta škandal uprave ostro obsoja in sočustvuje s svojim tovarišem, ker ga pozna kot zavednega in značajnega tovariša-delavca, kajti ni izključeno, da ne bi tako postopanje, že itak izmuzga iz njega siromaka res spravilo iz duševnega ravnotežja. V njej siromaka ž njimi, ki so žejni pravice; to je nova metoda današnje kapitalistične družbe!

Celje. Miklavžev večer priredi letos Jugosl. strok. zveza v Celju in sicer dvakrat. V nedeljo 2. decembra pop. ob 4. uri za otroke v spremstvu starišev. V sredo na Miklavžev večer pa za odrasle združen z družabnim večerom. Obakrat v dvorani hotela »Beli vol«. Natančnejši spored sporočimo z letaki in v prihodnji številki »Pravice«. Opozarjamo pa že danes na pravočasno dostavitev darov, ki se bodo sprejemali le še en dan prej v tajništvu »Beli vol«.

Za najstrožjo disciplino in dostojnost parkljev, ter prijeten družaben večer bo preskrbel pripravljani odbor.

Iz Zagorja ob Savi. Po vzoru kočevskega ravnateljstva, hoče tudi pri nas trboveljska družba deložirati odpuščene rudarje. Najprvo jim je vzela delo in zaslužek, sedaj jim hoče še streho. Posebnih milosti ne pričakujejo rudarji od družbe to je res, toda kar sedaj gospodje pri reprezentanci odreja, je preveč. V zimi in mrazu izseliti družinske očete v sneg, to je skrajno nesocialen čin vladujoče družbe. Kdor pozna stanovanjsko krizo v Zagorju ta ve, da je neozdravljiva. Izključeno je, da bi se moglo odpuščenim in deložiranim nuditi pri vrnitvi stanovanj. Gospodje, katerih žene nosijo broše milijonske vrednosti, niso imeli do sedaj toliko denarja, da bi sezidali par bajt, kamor bi ubogi rudarji skrili svojo umazanijo. Stotine rudarskih družin biva v privatnih stanovanjih, vsem v napotje. Tu storite svojo dolžnost! Izpraznite privatna stanovanja, da dobijo odpuščeni prostora. Na ceste ne pojdejo, ker so ljudje; če tudi ne po vaši logiki in v vaših očeh. Dokler tega ne napravite, nas pustite! Če smo res v državi, kjer vlada red in pravica, hočemo varstva! Če smo pa v državi, kjer tlači vsak, ki je na vrhu, potem delajte še huje, da posrebite tiste zadnje kaplje krvi iz nas! Milosti ne moremo, ampak pravice! Za prošnje ste gluhi, za silo imate orožje! Mi imamo le gole roke in pa zavest, da bomo končno zmagali! Hitreje, ko boste vozili, toliko prej boste pripeljali na konec. Nasilje se zdrobi, prah pa razprši! Mi bomo živeli!

Na agitacijo za Pravico!

Pojasnilo slovenskim rudarjem.

Včeraj teden so občinske oblasti razglasile po premožljivih revirjih odloke okrajnih davčnih oblastev, glasom katerih so rudarji primorani v teku enega meseca poplačati vse zaostale obroke na osebni dohodnini do leta 1918, ako se hočejo izogniti izvršbi.

Razglas teh odlokov je vzbudil po vseh revirjih upravičeno silno ogorčenje posebno še zato, ker so bili rudarjem vsi osebno-dohodninski davki leta 1922 po akciji bivšega poslanca dr. Andreja Gosarja odpisani.

Jugoslovanska strokovna zveza se je v predmetni zadevi natančno informirala na pristojnih uradih finančne delegacije v Ljubljani in dognala sledeče:

1. Odpis davkov iz leta 1922. ostane slej ko prej enkrat za vselej v veljavi;

2. Državni revizorji pa so pri okrajnih davčnih oblasteh ugotovili, da so le-te odpisovale davke tudi tistim rudarjem, ki imajo posestva ali sicer kako premoženje.

3. Zato se razglas od 11. t. m. tiče samo tistih rudarjev, ki se ne preživljajo izključno iz svojih osebnih zaslužkov, marveč tudi iz donosov svojih premoženj. Tako je n. pr. davčno oblastvo Litija leta 1922 odpisalo

Naš „Tiskovni teden.“

Navodilo skupinam, podružnicam, zaupnikom in vsem našim prijateljem!

Spričo dejstva, da je vsaka organizacija, ki nima močnega, razširjenega, lastnega, neodvisnega glasila, mrtva, je postavila plenarna seja JSZ. dne 4. novembra 1923 načelo, da mora biti vsak njen član naročen na „Pravico“. Da se izpelje to načelo, je ista plenarna seja sklenila, da se v okriju slovenskih krščanskih delavskih organizacij stalno organizira „Tiskovni teden“, trajajoč vsako leto od 1. do 10. decembra.

Za letošnji „Tiskovni teden“ veljajo ta-le navodila:

V nedeljo, dne 2. decembra 1923

se vrše po celi Sloveniji, kjerkoli je kaj naših somišljenikov in prijateljev delavska zborovanja s sledečim dnevnim redom:

1. Govor o delavskem tisku.
2. Določitev nabiralcev in nabiralk, porazdelitev agitacijskih okolišev in nabiralnih pol.
3. Protest zoper nameravano ukinitve ministristva za soc. politiko.

K prvi točki naj predsednik ali kak drug tovariš govori v smislu uvodnika današnje „Pravice“ ter podrobno razloži cel načrt „Tiskovnega tedna.“ Glede druge točke opozarjamo, da pri določanju nabiralcev ne pozabite naših tovarišic, ki so za tak posel navadno agilnejše in spretnejše. Za vsako skupino, grupo, stroko, obrat ali obratni oddelek, za vsako vas in ulico določite posebnega nabiralca ali nabiralko in mu dajte nabiralno polo, ki jih bo poslala JSZ. Kjer bo premalo pol, si jih takoj načrtajte. Protest odpošljite na tajništvo JSZ v Ljubljani, Stari trg št. 2. I.

Vsi nabiralci in nabiralk si določijo predsednika, in ostale funkcionarje ter tvorijo tiskovni odbor. Ta odbor ima prvo sejo takoj po nedeljskem zborovanju. Na tej seji se določi podroben agitacijski načrt in se nabiralci zavežejo, da bodo obiskali vsakogar, ki spada v naše vrste in stanuje v okolišu, ki so ga prevzeli, najkasneje do 5. 12. zvečer.

V sredo, dne 5. decembra 1923.

se vrše seje vseh tiskovnih odborov. Nabiralci mo-

rudarjem osebno-dohodninske davke v znesku 256.000 Din., državna revizija pa je ugotovila, da bi bilo treba iztirjati od te svote Din. 85.000 od tistih rudarjev, ki imajo kako premoženje.

To je torej stališče finančne oblasti. JSZ pa se zaveda, da tudi večina takih, ki bi bili prizadeti vsled tega, ker imajo »kako druga premoženja« davkov absolutno ne more plačati. Zato je na pristojni finančni oblasti po intervenciji dosegla, da se bo izvrševanje odlokov krajnih davčnih oblastev odložilo za toliko časa, dokler se stvar ne uredi potom parlamentarne akcije pri finančnem ministristvu v Beogradu. Rudarske organizacije Jugoslovanske strokovne zveze bodo dobile te dni podrobna navodila, kako naj v zadevi postopajo, da bo naš uspeh zajamčeno popoln. Priporočamo torej mirno kri in ravnanje po navodilih, ki slede.

Ljubljana, dne 17. nov. 1923.

Tajništvo JSZ.

Državni cestarji.

Prvi redni občni zbor Strokovne zveze drž. cestarjev se je vršil v nedeljo dne 11. t. m. v Zidanem mostu. Zastopani so bili vsi člani cele organizacije. Posebej moramo še poudariti, da se je poleg gorenjskih delegatov udeležil tudi zastopnik prekmurskih tovarišev, ki so sedaj že do zadnjega organizirani in se ni ustrašil 30 km dolge pešpoti do svoje železniške postaje.

Poročila predsednika Košiča in tajnika Gajška, ki je podal izčrpno poročilo o celem dosedanjem delovanju in poslovanju zveze in posebej še blagajne, je občni zbor vzel z odobravanjem na znanje. Ugotovilo se je, da je vključ velikim izdatkom, s katerimi je zveza splošno do danes morala računati, blagajna še aktivna, kar je dokaz dobrega gospodarstva bivšega načelstva.

Občni zbor je mnogo razpravljal tudi o strokovnih zadevah drž. cestarjev, ter so se storili razni sklepi z ozirom na novo pragmatiko in zahteve članov, ki jih naj izpelje tajništvo. Delegati so poudarjali velike zasluge

rajo poročati o uspehih svojih obiskov. Odbor ugotovi, v koliko je vsak nabiralec izvršil svojo dolžnost, oziroma, zakaj jo je morebiti ni izvršil. Če je bil nabiralec malomaren, ali če ne more biti kos svoji nalogi, določi odbor drugega in predsednik mu da navodila.

V četrtek in petek, dne 5. in 6. edembra 1923 gredo nabiralci vsak v svojem obratu od tovariša do tovariša z nabiralno polo in svinčnikom v roki ter nabirajo naorčnike in predplačila. Pazijo naj da bodo napisali točne naslove naročnikov in pravilno prevzemali naročnino, da ne bo nereda in pritožb.

Na praznik dne 8. in v nedeljo dne 9. decembra gresta po dva in dva tovariša ali tovarišici po vaseh, ulicah, oziroma okoliših, ki jim jih je določil tiskovni odbor osebno od hiše do hiše, od družine do družine, od človeka do človeka. Tem tovarišem povemo na pot tole: Vaše delo je apostolsko. Ne strašite se nobenih zaprek, zlasti pa se ne sramujte biti nadležni in Vaš uspeh bo velik!

V ponedeljek, dne 10. decembra

imajo tiskovni odbori zaključno sejo. Vsak nabiralec predloži seznam naročnikov in odda obračun z naročnino. Tiskovni odbor pregleda uspeh svojega dela ter morebitne nedostatke popravi v naslednjih dneh. Najkasneje do nedelje, dne 16. decembra morajo poslati vsi odbori končne obračune in naslove naročnikov na upravo „Pravice“ Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, po položnici pa denar.

Da bodo naši tovariši za to grenko delo, imeli vsaj nekoliko zadoščenja, je načelstvo JSZ sklenilo tole: 1. Kdor dobi 15 novih naročnikov, dobi en izvod „Pravice“ brezplačno za toliko časa, za kolikor so le-ti plačali naročnino naprej. 2. Kdor pridobi 25 novih naročnikov ki plačajo najmanj za 6 mesecev naprej, dobi za ta čas „Pravico“ zastoj in še en izvod dr. Gosarjeve brošure „Za krščanski socializem“. 3. Imena tistih 25 nabiralcev, ki bodo pridobili največ novih naročnikov za naš list, bomo objavili v novoletni številki.

Tovariši! Pokažite v koliko ste vredni zmagave delovnega ljudstva!

posl. Gostinčarja, ki je uspešno deloval in podpiral v Beogradu zahteve državnih cestarjev, da je iste končno minister gradbe uvrstil v kategorijo »slug«.

Predlog za spremembo pravil je izzval poldrugurno debato, pri kateri sta se končno dva tovariša odstranila iz dvorane. Hotela sta speljati strokovno organizacijo, ki smo si jo s težkim trudom in žrtvami zgradili drž. cestarji sami, na pot, ki bi bila gotovo naši organizaciji polagoma zadala razpad. Vsi ostali tovariši pa so to ostro obsojali.

Vsi pametni predlogi za spremembo pravil so pa bili enoglasno sprejeti, v kolikor je bilo v interesu obstoja in napredka organizaciji, tako, da je vstop sedaj vsakemu tovarišu drž. cestarju omogočen v organizacijo, ki nosi ime: Društvo državnih cestarjev SHS za Slovenijo v Celju. Občni zbor je sprejel tudi obveznosti do glavne centrale, kateri se vpošljejo nova pravila, kakor tudi vsem skupinam.

Zahtevajte „PRAVICO“ po vseh gostilnah in javnih lokalih, posebno še v industrijskih krajih!

Strokovna zveza.

Gospodarski odsek JSZ v Celju, je imel svoj ustanovni občni zbor v sredo 14. t. m., na katerem se je sprejel poslovnik odseka. V nedeljo dne 18. t. m. pa se je vršilo zborovanje, na katerem so se določile še vse podrobnosti poslovanja. Zaenkrat začneta s poslovanjem živilski oddelek, ki bo skupno nabavljaj in razdeljeval med člane naše organizacije po potrebi živila in platno, ako pa bo zahteval razvoj, pa tudi druge predmete; hranilni oddelek ima pa nalogo propagirati med delavstvom verčevanje in zbirati ter skupno nalagati prihranke članov v hranilnico, kar naj bi bila pot do deležev in do bodoče naše zadrage v Celju. — Delavstvo kaže veliko zanimanje za cilje gosp. odseka, kar je pokazal

občni zbor in nedeljsko zborovanje. Zavedamo se, da bo pot, ki smo jo nastopili, težka, a v složnosti in vzajemnosti moramo do uspehov, ker odbor se je zavezal delati požrtvovalno in nesebično. Vse informacije se dobe v tajništvu JSZ, Beli vol Celje.

Ravnateljstvo I. del. kons. društva v Ljubljani, nam je na naše svoječasno pismo sedaj odgovorilo, da zaenkrat ne more otvoriti prodajalne v Celju. — To pričujemo, da ne bo treba vedno vsakemu posebej odgovarjati na tozadevna vprašanja. **Tajništvo JZS v Celju.**

Lesce. V tukajšnji tovarni »Verig« je nekaj soc. dem., ki jim žilca ne da miru, odkar je nekaj delavcev in delavk organiziranih pri S. Z. T. D. Ker se pa drugače ne morejo maščevati, so začeli s kaznijo. Pred nekaj dnevi je neki predelavec »patriot« diktiral 5 Din. kazni J. Sokliču, ker je šel z oddelka v drugi oddelek po klešče, katere je rabil pri delu. V omenjeni tovarni so še druge nerednosti, izmed katerih omenjamo zaenkrat samo še tole: Kavčič Katarina ni prejela poviška plače z drugimi delavci iste kategorije. Najbrže ima tudi tukaj kak kapitalistični petolizec prste zraven. Vprašamo, kje je osebnost svoboda? Čakajte vi klečepalci, še pride čas, da obračunamo.

Zborovanje Poselske zveze v Mariboru se je vršilo v nedeljo, 18. t. m. ob 5. uri popoldan v dvorani v Lekarniški ul. 6. Poročal je pokrajinski tajnik JSZ o napredku ustanovljenega posmrtninskega sklada.

Trafikantje Slovenije. V nedeljo, dne 25. t. m. se vrši v Ljubljani izredni občni zbor udruženja trafikantov za Slovenijo v prostorih restavracije »Mrak« na Rimski cesti ob 14. (2) uri. Na dnevnem redu je poročilo funkcionarjev, sprememba pravil in volitev predsednika. Istega dne in v istih prostorih se vrši ob pol 11. uri dopoldan enketa delegatov v svrhu dogovora v novo ustrojenih pravilih. Vsaka skupina naj pošlje na občni zbor saj po enega delegata.

Zborovanje zaupnikov JSZ v Mariboru, se je vršilo v nedeljo 18. t. m. ob sijajni udeležbi zaupnikov. Na dnevnem redu je bilo poročilo pokrajinskega tajnika o sklepih plenarne seje JSZ v Ljubljani, propagandnemu tednu za delavski tisk, utrditev organizacije, delavske konference in slučajnosti. Pokrajinski tajnik je poročal o uspehih JSZ v njenem 30-letnem boju za napredek delavstva in o potrebi enotne organizacije in enotnega strokovnega glasila. Po tem poročilu se je vnela burna in stvarna debata. Po dvehurnem vsestranskem razmotrivanju so se soglasno sprejeli naslednji sklepi. List »Pravica« mora postati enotno strokovno glasilo. Tajnik naredi v to svrhu nabiralne pole za nabiranje naročnikov. Zaupniki morajo skrbeti za to, da postane vsak član JSZ tudi naročnik »Pravice«. Načelstvo naj pripravi vse potrebno, da se čimprej ustanovi O. D. Z. v Mariboru. Tretji adventni teden se vrši v Mariboru delavska konferenca. V prihodnjem mesecu se vrši v Mariboru javno zborovanje za vsa kršč. soc. delavstvo, poprej pa sestanki za vsako organizirano podjetje posebej.

Lepo uspelo zborovanje, ki je trajalo cele tri ure, se je pri veselem razpoloženju ob 5. uri popoldan zaključilo.

Čevlje kupujte z znamko »Peko« tovarn Peter Kozina & Ko., ker so ti priznani najboljši. Glavna zaloga Ljubljana Breg 20, na drobno Aleksandrova cesta 1.

Samo en večer se izogni gostilne, pa boš lahko prihodnji dan vesel in zdrav, naročil »Pravico«, tvoj časopis, za celo leto

Poselska zveza.

Celje. Na zadnji seji odbora Poselske zveze v Celju, se je ugovorilo, da je sedaj cela skupina razdeljena po ulicah na zaupnice, katere imajo tudi svoje dolžnosti določene. Tajništvo JSZ v Celju, je zopet izvršilo dve važni posredovanji v prilog služkinjam. Prihodnji mesečni sestanek bo drugo nedeljo v decembru, ker bo skupina prvo nedeljo sodelovala pri miklavževem večeru Jug. strok. zveze v Celju, ki bo prirejen za otroke. Članice se naprošajo, da zbirajo darila za obdaritev revnih otrok. Darila morajo dva dni prej oddati v tajništvu J. S. Z. pri Belem volu. — Na prihodnjem sestanku predava tajnik JSZ. o socialnih zakonih.

Zaupnice naj skrbje za polnoštevilno udeležbo.

Vsak delavec naročnik Pravice!

Kako izvršujete ta sklep JSZ?

Za kratek čas.

Heinrich Heine in Bellini.

Ko je živel H. Heine (1799—1856) v Parizu, je občeval skoraj z vsemi tam bivajočimi umetniki. Kar je bilo imenitnega in duhovitega v Parizu, vse se je zbiralo v hiši princesinje Belgioso. Večkrat je bil povabljen tja tudi Heine in pravtako v Parizu živeči italijanski komponist Bellini (1801—1835).

Bellini ni imel Heineja prav nič rad, rekel je, da ima preveč bodeče oči in se mu zdi, da ima z vragom opravka. Heine je vedel za to, in se je iz Bellinija norca delal, kjer in kakor se je le mogel.

Nekoč sta igrala biljard; Heine ni dosti premišljeval in je igral kar na slepo, Bellini se je pa vselej dobro premislil. Heine je postal nepotrpečljiv in je rekel: »Glejte vendar, da prideva naprej! Nikar ne izgubljajte toliko časa! Ali ne veste, da so vsi veleumni umetniki umrli že v mladih letih?« — Češ, veleumi delajo zmeraj hitro — Prestrašen je Bellini odložil biljardno palico in je rekel zraven stoječim z boječim glasom:

»Ali slišite, kaj ta strašni človek spet z menoj počenja! Saj vendar dobro ve, da kaj takega ne morem slišati.«

Hudobni Heine pa še ni imel odsti in je nadaljeval: »Zakaj se pa vendar tako razburjate? Saj še ne vem, če ste Vi res genialen umetnik!«

Bellinijev strah je bil opravičen, umrl je še prav mlad.

Nič drugega.

V nekem nemškem vseučiliščnem mestu je študiral rumunski princ, silno ohol in domišljav, pri vsaki priliki je pokazal, kdo je. Če ga kdo ni dosti uvaževal, takoj je vskipel in rekel: »Ali ne veste, kdo sem? Jaz sem rumunski princ!«

Nekoč pride popoldne v kavarno, se malomarno vsede k marmornati mizici, dene eno nogo na stol, brčne z drugo nogo drug stol proč, sploh se obnaša res kakor kak razvajen princ. Natakari si misli, takle gospodje dajo dobro napitnino, in ga vpraša, kaj zahteva.

Malomarno si natakne princ enoočnik in hohnja: »Kaj pa pravzaprav tukaj lahko dobim?«

»Tukaj je seznam, prosim.«

Princ pa seznama ne pogleda in hohnja naprej: »Berite Vi!« Natakari začuden gleda, potem pa le bere: »Kava.«

»Nič drugega?«

»Najboljša mokka - kava.«

»Nič drugega?«

»Čokolada.«

»Nič drugega?«

In tako je šlo naprej, drugo za drugim, nič mu ni bilo všeč. Slednjič vpraša: »Ali je to vse?«

»Vse.«

»No, potem mi pa prinesite kozarec vode in en zobotrebec!« Nadutež je vrgel zlat novc na mizo in je gotovo mislil, da je največji junak sveta.

Kavarna je bila zelo polna in ni čudno, da so naduto obnašanje princa vsi opazili. Ogorčenost je bila splošna. Naenkrat pa vstane neki dijak, se vsede k ravno taki mizici kakor je sedel pri nji oholi Rumun, napravi vse to, kar je bil naredil oni, pokliče natakarija, si da vse prebrati, ponovi sploh ves prejšnji dogodek.

Rumunski princ nekaj časa posluša, potem pa skoči kvišku in zavpije nad dijakom: »Gospod, Vi si upate norca se brito iz mene? Ali ne veste, kdo sem? Jaz sem princ ta in ta!«

Dijak si prekriža roke, ga mirno gleda in reče: »Nič drugega?« Vse je ploskalo in se smejala. Princ jo je hitro odkuril. Dijak je bil poznejši veliki kemik Judus Liebig (1803—1873).

DELAVEC, ki ni organiziran, je pomagač kapitalizma!

DELAVEC, ki ni naročen na svoj delavski list, ni vreden boljših dni!

DELAVEC, ki ne agitira za svojo organizacijo, je slabši od mrtvega stroja!

KUPUJTE PRAVICO!

»Pravica« se dobi v prodaj v trafikli Šterkovič, Dunajska cesta.

Dobra gospodinja skrbi,

da ima njena hiša pri najmanjših izdatkih vseeno snežnobelo perilo. Zato vporablja ona le **MILO** z znamko »GAZELA«.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 130.000.000 —

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani

priporoča svojim ljubljanskim članom:

Nečlanom se ne daje. Kdor želi postati član, naj se prijavi v poslovalnici, ali pa v pisarni Kongresni trg 2. Člani dobe koncem leta 3 % popust, — dobilek, ki ga napravi zadruga je pa last zadruga in v korist vsem članom. Na upanje se ne daje.

Člani iz dežele naj posetijo naše poslovalnice, kadar pridejo v Ljubljano.

1. **Svojo kuhinjo** na Kongresnem trgu št. 2, kjer dobi vsak član solidno postrežbo, Kosilo: Juha, meso, 2 prikuhi 9 Din., — večerja Din. 6:50.
2. **Svojo točilnico** ravnotam. Nikogar se ne sili k pijači, članom se pa postreza s ceno in dobro kapljico.
3. **Svojo manufakturno zalogo** v bivših prostorih Kleinmayer Bambergove trgovine na Kongresnem trgu. Člani naj se prepričajo, da so tu najceneje postreženi z dobrim in trpežnim blagom.
4. **Poslovalnice:** Dunajska cesta 36 — Zaloška cesta 15 — Celovška cesta 1 in Vič-Glince, kjer dobe vse v gospodinjstvu potrebno blago.

PODRUŽNICE:

Djakovo, Maribor, Sarajevo,
: Sombor, Split, Šibenik. :

TELEFON št. 57 in 470.

Pooblaščen prodajalec srečk
Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10

(v lastni palači vis-à-vis hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din., - vloge nad 100.000.000 Din.

EKSPOZITURA: Bled.

Interesna skupnost:
Gospodarska banka d. d. Novisad.

Račun poštno-ček. urada:
za Slovenijo št. 11.945,
v Zagrebu št. 39.080.

Pooblaščen prodajalec srečk
Državne razredne loterije.